

Ministeren vel nævnte endel, men upaatvovelig kun en mindre Del. Selvdigvis har det da heller ikke Noget at gjøre med det Spørgsmaal, som her ligger for, nemlig dette: Have Præsterne i den danske Folkekirke Lov til at henvende sig til Rigsdagen angaaende Lovgivningsspørgsmaal, uden at de behøve idetmindste samtidig at gjøre det igjennem Proovst og Biskop til Ministeren, ja Ministerens Skrivelse synes endogsaa at medføre, at de slet ikke maa gaa til Rigsdagen, men kun igjennem Proovst og Biskop til Ministeren. Det er et Indgred i den Frihed, som hidtil altid har været indrømmet den danske Folkekirkes Præster, og som jeg tror det ligesaavel er i Folkekirken som i Rigsdagens Interesse at værne om, og naar ikke blot den ærede Minister, men, som han nu oplyste, hele Ministeriet finder, at Tiden er kommen til at stride ind imod den, saa troer jeg ogsaa, at den er kommen til, at Folkethinget, saavidt det staa til det, søger at værges Statsborgerne derimod, og som saadanne maa Præsterne betragtes i dette Forhold. Den høitærede Minister gjorde stærkt gjældende, at disse Mænd ikke vare berettigede til at paastaa, at denne Trang søltes rundt om i Landet, men de vare jo netop fra de forskjellige Egne af Landet og vare derved selv et fuldgyldigt Vidnesbyrd om, at det var Tilfældet, som de paastod. De have aldrig paastaet, at det var Flertallet af det danske Folk, der sølte denne Trang, men naar har overhovedet nogen af de kirkelige Friheder, vil have faaet gennemført, været baarne frem af et Flertal? Flertallet har indrømmet dem, fordi det sandt, at det var et billigt Krav, som Mindretallet stillede, men Flertallet har vist aldrig selv sølt en Trang til dem. Det er netop for Mindretallets Trangs Skyld, at saadanne Lovgivningsforanstaltninger, som Sognebaandets Løsning, Valgmønsternes Indførelse, den friere Brug af Kirkerne ere fremkomne, og det burde Ministeren dog ogsaa erindre, at de Mænd eller den Retning, ved hvem disse Krav her ere komne frem, ere netop de samme, hvem hine Fremskridt skyldes. Da man foreslog disse Fremskridt, hørte man lignende Ytringer derimod fra Kirkestyrelsen og særlig fra Biskopper, at naar Rigsdagen gif ind derpaa, vilde Folkekirken blive opløst, ja Grundloven brudt og andet Saadant; men disse Friheder ere desuagtet blevne givne og have virket til Betsignelse, og nu hører man aldrig noget Onske om, at det skulde gjøres om igjen. Jeg haaber ogsaa, at Mæget af det, som her er bleven fremdraget, vilde, om det blev gennemført, vise sig at virke til Betsignelse og at støtte Folkekirken ikkedetfor at undergrave den. Den høitærede Minister gav jo endog selv Andragerne Ret i Udskiftigt. De have heller ikke forlangt Andet, end at det skulde overveies paa Rigsdagen og af Kirkestyrelsen, om det ikke kunde være rigtigt ved

Lovgivningen at ændre Noget paa disse Forhold; det er et beskedent Onske, der er fremsat, og hvad der skulde være deri, hvorved de skulde have foreset sig mod den kirkelige Lovgivning eller noget-somhelst Andet, er mig aldeles ufatteligt, og det forekommer mig ogsaa, at Ministeren blev Svar skyldig i saa Henseende. Man maa forøvrigt ikke tro, at den Trang, her er udtalt, er indskrænket til den ene kirkelige Retning, Ministeren pegede paa. Der er ogsaa andre kirkelige Retninger, som føle flere af de Savn, her have været fremdragne. Jeg kan f. Ex. henvise Ministeren til det sidste Nummer af det kirkelige Ugeblad „Sædemanden“, som jeg modtog igaar Aftes, da jeg kom hjem herfra, og hvori Pastor Møller ved St. Pauls Kirken udtaler, at han for flere af disse Punkters Bedkommende under sin Virksomhed omkring i Landet har erfaret, at der ogsaa udenfor hin snævrere Kreds findes Trang til Ændringer, og anbefaler at komme den imøde itide, at den ikke skal voze og blive for stærk. Til Slutning lagde den høitærede Minister den Retning, hvorfra disse Andragender ere udgaaede, paa Sinde, at den, istedetfor paa en Tid som denne, at bringe Strid ind i Folkekirken, burde søge at forene sig med dem, som den i Hovedsagen var enig med, for derved at kunne staa saa meget bedre mod dem, som ville angribe Kirken i dens hele Grundvold. Men har Ministeren da ikke set, at det netop er Hensynet til de Angreb, man kan vente, og som allerede ere komne paa Kirken og dens Grundvold, som har bragt dem til at ønske disse Forslag gennemførte eller dog overveiede; det er netop Tjølelsen af, at den gamle Ordning, som Statskirken har truffet og givet i Arv til Folkekirken, ikke længer tilfredsstiller de Krav, som maa stilles til Præster og Menigheder under de nye farefulde Forhold. Det gaar jo gennem alle Forhandlingerne, at Præsterne, hvis de skulle kunne træde op med den fornødne Kraft og Dygtighed ligeoverfor disse Angreb, maa have større Frihed; end de hidtil have haft, og endnu fuldere end hidtil maa kunne slutte sig sammen med Menighederne. Man kan tænke om deres Krav, som man vil, men man kan ikke mistjende, at det er en alvorlig Bestræbelse netop for at kunne modarbeide de Angreb, som Ministeren omtalte, der ligger til Grund for begge Andragenderne. Naar Ministeren troede at kunne staa sig til No med den nu gjældende kirkelige Ordning som det bedste Værn mod Angrebene, saa maa jeg sige, at Ministeren tager feil, og jeg kan saa meget trostligere gjøre det, som jeg i saa Henseende kan henvise til Grundloven. Den folkekirkelige Ordning, saaledes som den er forudsat ved Grundloven af 1849, er ingenfinden blevne gennemført; vi leve endnu i meget væsentlige Stykker under den gamle statskirkelige Ordning, og det er den, som i saa mange Henseender snæver og hindrer det frie Livs